Natuurinclusieve landbouw

wat is het, waarom is het belangrijk en wat kunnen we verwachten vanuit beleid & keten?

Anne van Doorn Wageningen Environmental Research

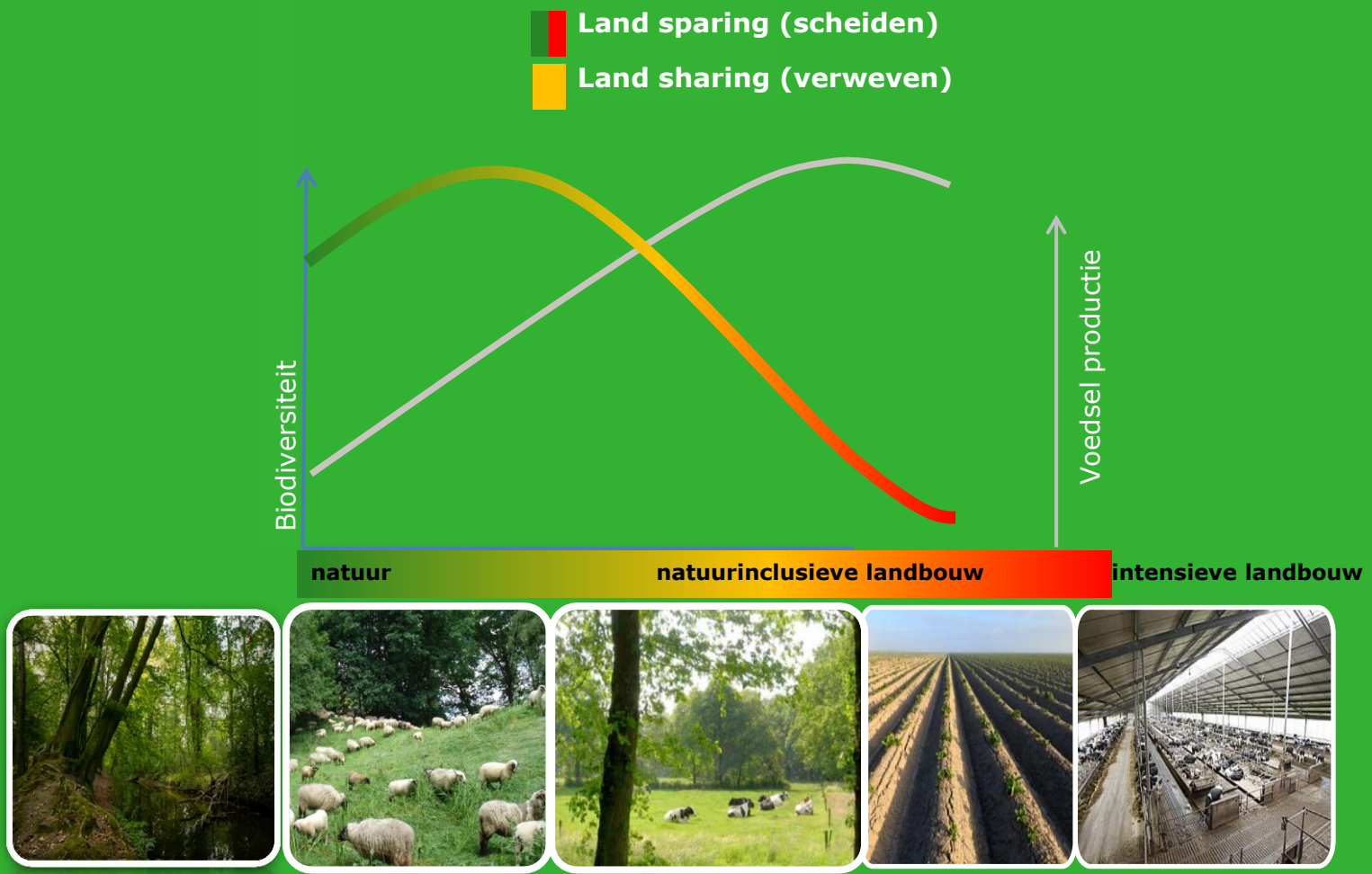
27-9-2019 WCL symposium

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

100years
1918 — 2018

Natuur & landbouw: scheiden vs verweven

Natuurinclusieve landbouw

Natuurbeheer door boeren !

Bio voor beginners !

het feestje van de natuurorganisaties!

een nieuw toverwoord in de wereld van agrarisch natuurbeheer

- Oorsprong: Natuurvisie v kabinet in 2014, visie op GLB 2017, visie op landbouw, natuur en voedsel van Schouten (2018).
- Begrip slaat aan (provincies, LTO – groene NGO's, RFC, RABO, Living Labs, groen onderwijs, green deals)
- Overeenkomsten met begrippen als agrarisch natuurbeheer, biologisch, agro-ecologie, etc
- In essentie:
  - Benutten van functionele agro-biodiversiteit (gezonde biodiverse bodem, diversiteit in gewassen, FAB-randen)
  - Betere benutting van natuurlijke processen -> minder impact op de omgeving
  - Zorg voor soorten & landschap (niet direct functioneel v voedselproductie)

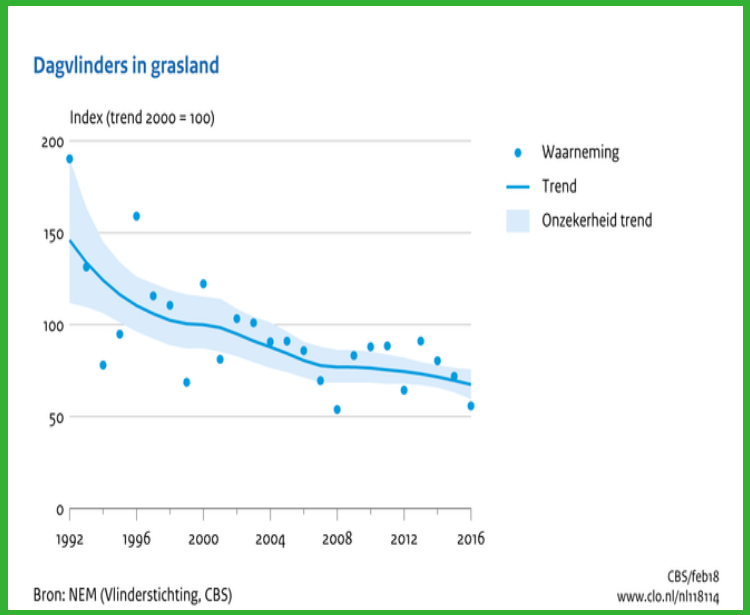
Omdenken

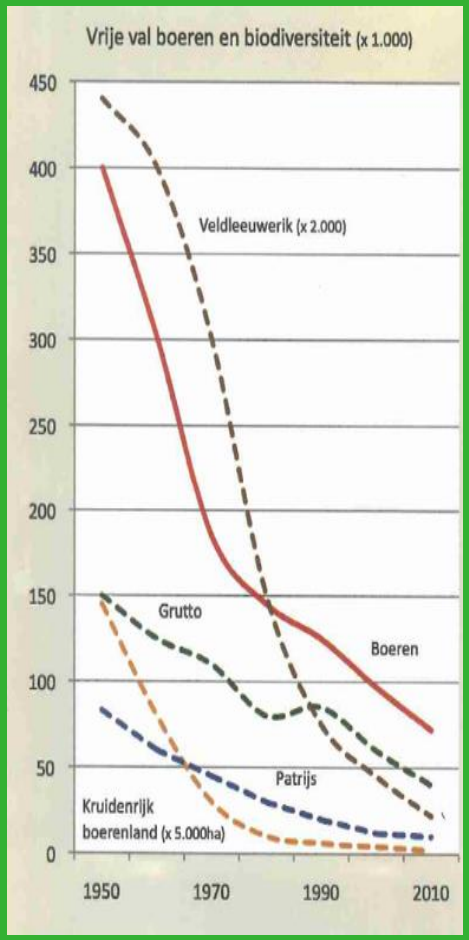
Boeren met biodiversiteit voor veerkrachtige agro-ecosystemen:

- ecologie is de basis
- diversiteit een sleutelkenmerk:
  - in ras & gewas,
  - in soorten en
  - in ecosystemen / landschappen

Negatieve trends in biodiversiteit op het boerenland

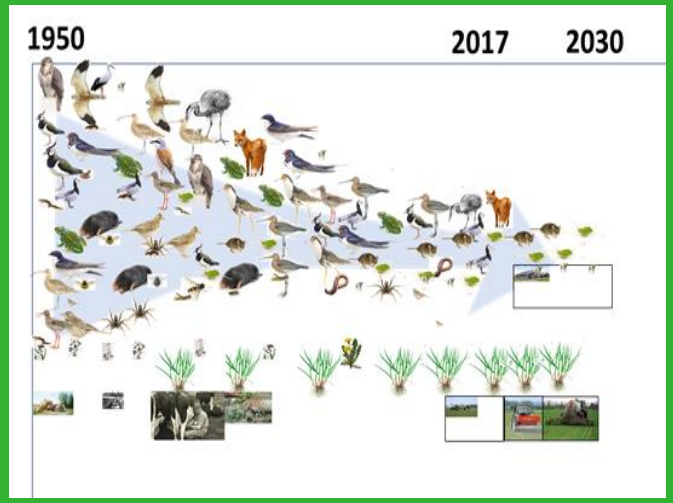

Urgentie

- Verlies van diversiteit: in de bodem, in rassen en gewassen, aan soorten en in het landschap
- Klimaatverandering vergroot noodzaak van vitale & veerkrachtige agro-ecosystemen -> diversiteit nodig
- Maatschappelijke & financiële waardering voor boeren & voedselproductie

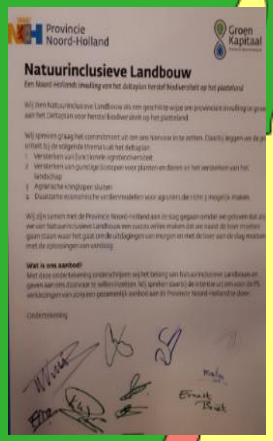

Landbouw, natuur
en voedsel: waardevol
en verbonden
Nederland als koploper in kringlooplandbouw

BIODIVERSITEITSMONITOR
MELKVEEHOUDERIJ

Provincie
Noord-Holland
Groen
Kapitaal
Natuurinclusieve Landbouw

KING
of the Meadows

natuurinclusief
Fryslân
gebiedsgericht
Groningen
samen
Drenthe

Netwerk
Natuurinclusieve
Landbouw

Green Deal
Natuurinclusieve landbouw
in het groene onderwijs

SBB-Programma
Natuurinclusieve Landbouw

ACTIEPLAN
Natuurinclusieve Landbouw
Gelderland

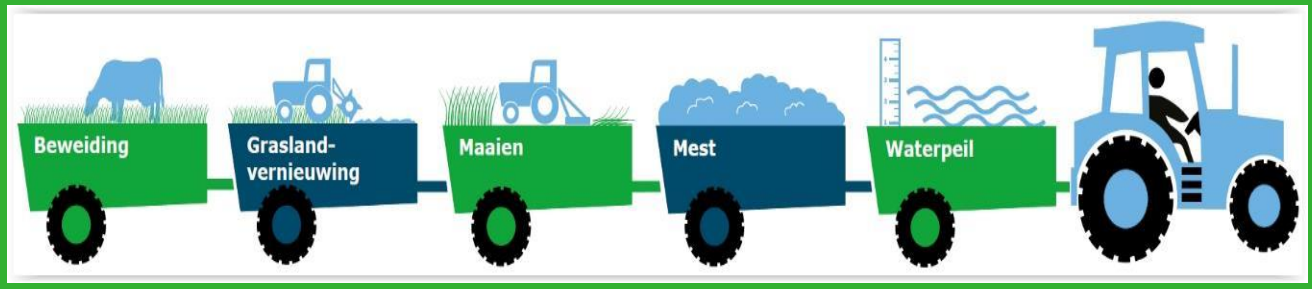

Omschakelen naar een natuurinclusieve bedrijfsvoering in de veehouderij
Provincie Noord-Brabant
Jij bent enthousiast om om te schakelen naar een natuurinclusieve landbouw! Je kunt goed uitleggen waarom dit voor jou als ondernemer een interessante stap is. En hebt je verdiept in de voorwaarden voor een succesvolle omschakeling.

In actie voor een rijker
Nederland
SAMEN VOOR
BIODIVERSITEIT

KICK-OFF
Beweging naar
natuurinclusieve
landbouw
Dinsdag 22 januari 2019

Natuurinclusief
Landbouw Initiatief
100years
1918 — 2018

Maatregelen Melkveehouderij

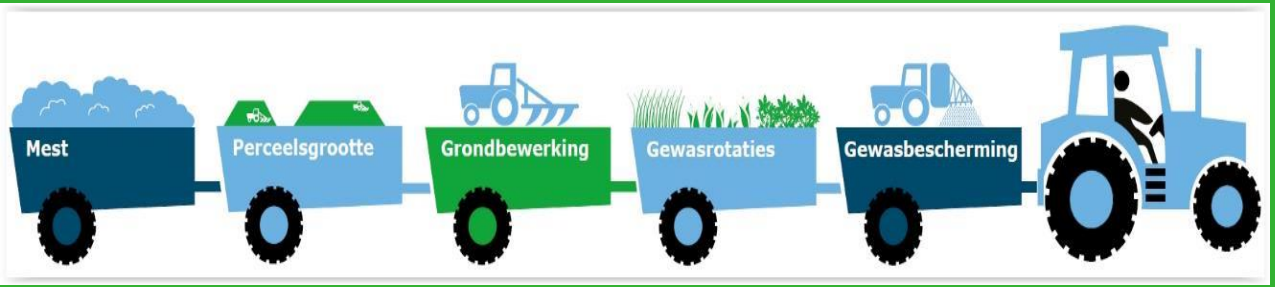

- Weidegang
- Kruidenrijk blijvend grasland
- Aangepast maaibeleid (gefaseerd en uitgesteld, van binnen naar buiten)
- Gebruik van ruige mest
- Waterpeil verhogen – tijdelijk in het voorjaar
- Behoud, onderhoud en aanleg landschapselementen

Maatschap Scholten Oonk (Winterswijk Woold): melkvee en akkerbouwtak: 90 ha, 155 melkvee weidegang, teelt eigen krachtvoer, agrarisch natuur beheer: botanisch hooiland en akkerflora, beheer v landschapselementen.

Natuurinclusieve maatregelen Akkerbouw

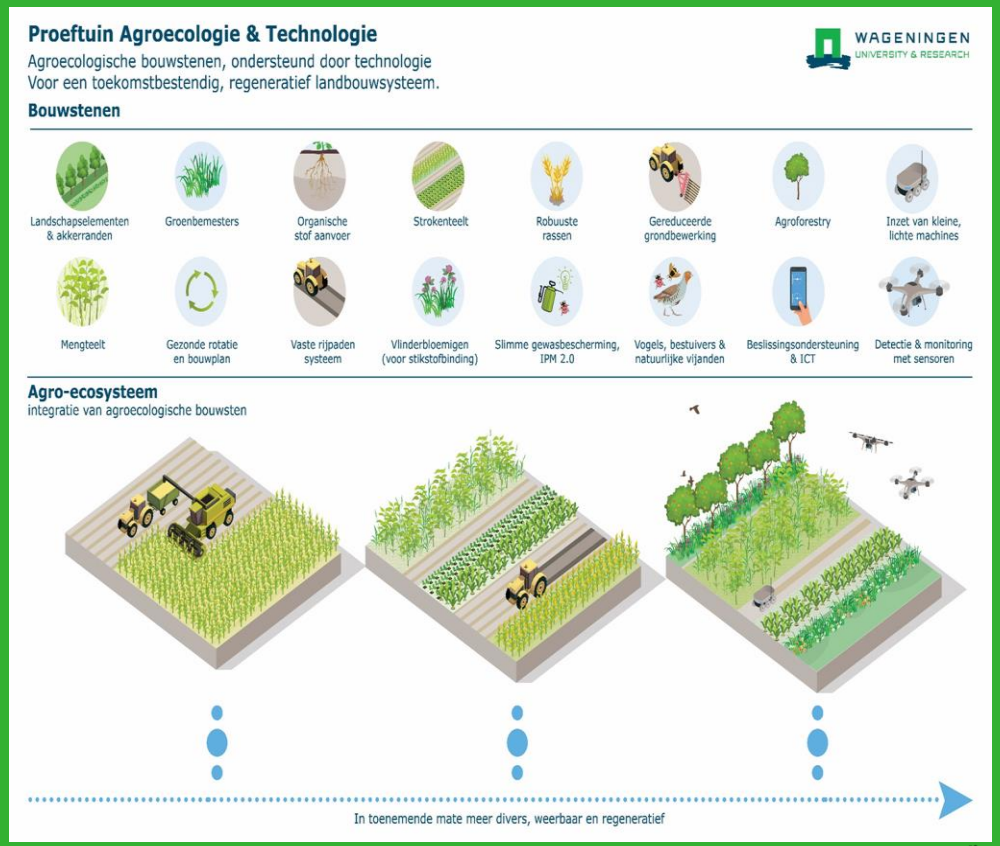

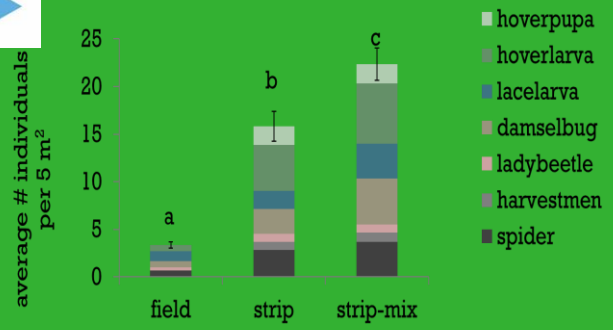

- Niet-kerende of minimale grondbewerking
- Verruimen van bouwplan, gewasdiversificatie.
- Reductie chemische gewasbeschermingsmiddelen
- Minder kunstmest
- Bloemrijke (FAB) akkerranden / wintervoedselveldjes aanleggen
- Behoud, onderhoud en aanleg landschapselementen

Akkerbouwer Wim Poppink, Winterswijk:
40 ha, vnl aardappelen, akkerfaunaranden en beheer v bospercelen

Innovatie in de akkerbouw

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

100years
1918 — 2018

#hoe dan ?

Green deal NIL in groene onderwijs

Biodiversiteits monitor MVH

Biodiversiteit s monitor MVH

Pachtbeleid SBB Natuurmonumenten

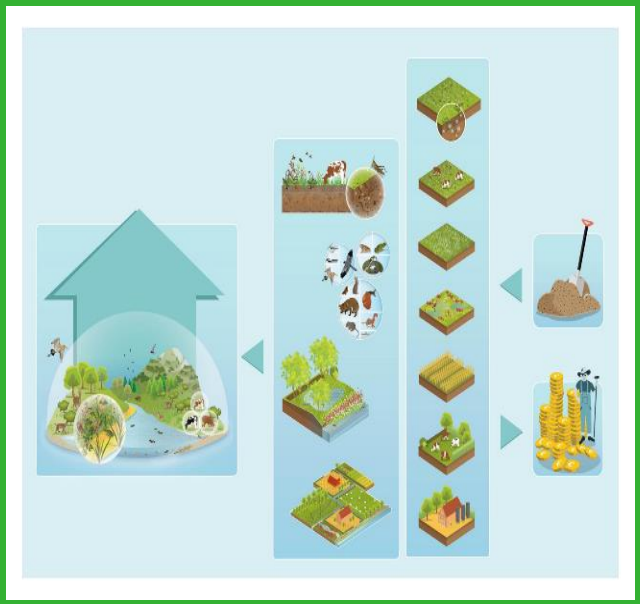
GLB: directe betalingen -> resultaat beloning POP3

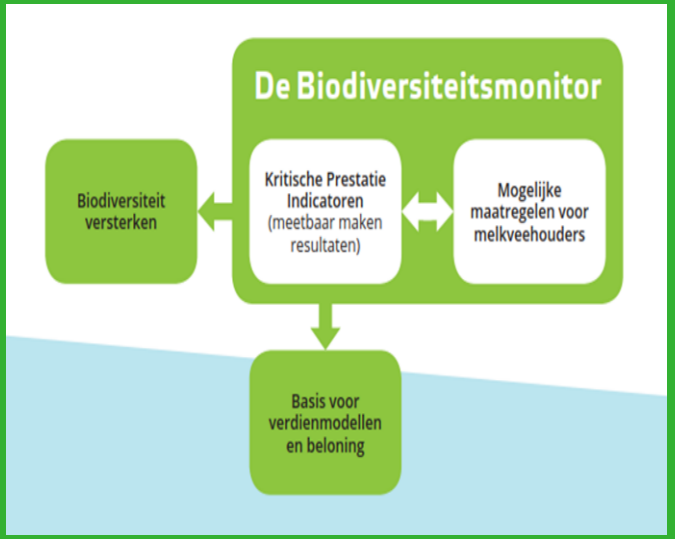
Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij

Rabobank WWF FrieslandCampina

WAGENINGEN UNIVERSITY & RESEARCH

100years 1918 — 2018

#hoe dan ?

Green deal NIL in groene onderwijs

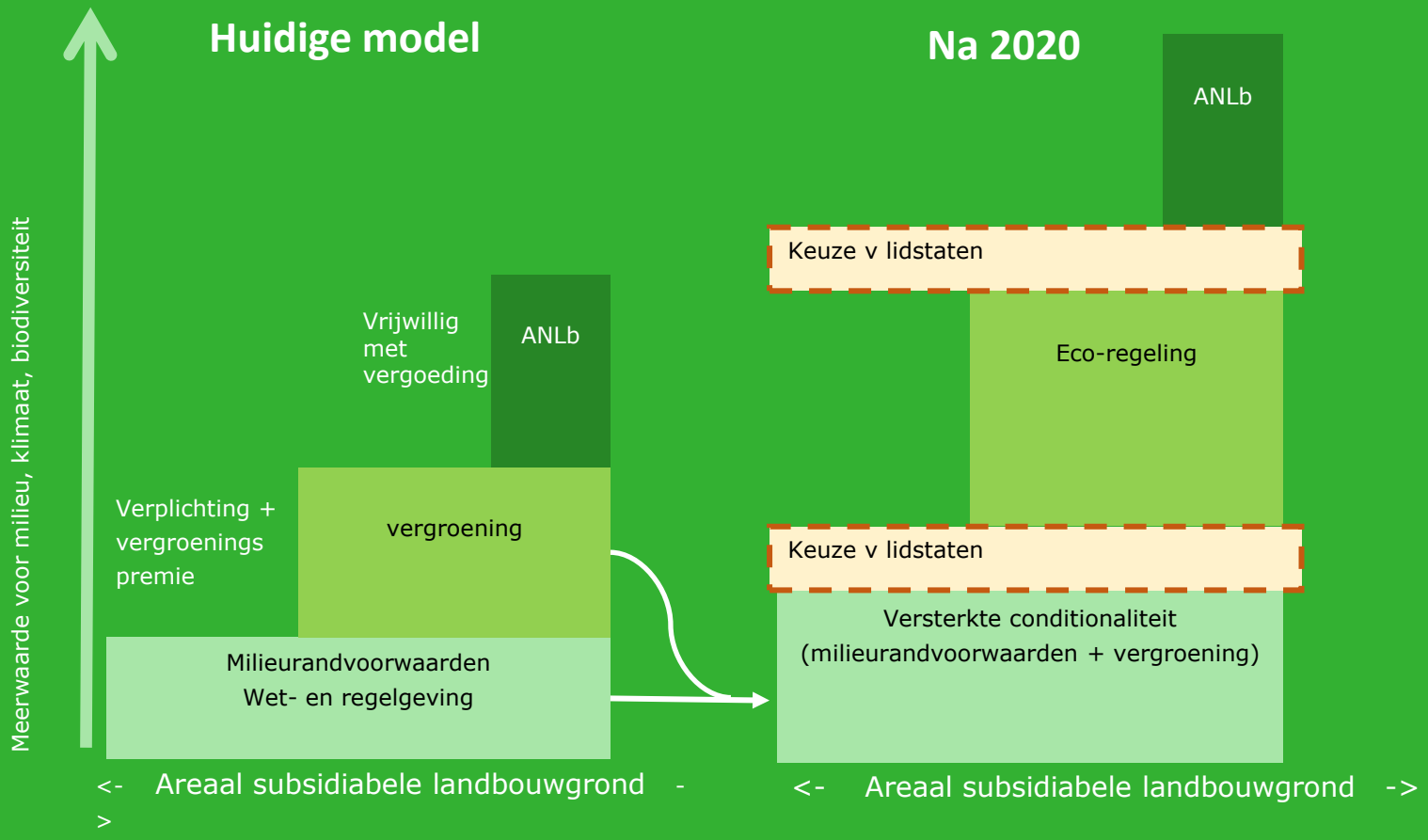

Biodiversiteits monitor MVH

Biodiversiteit s monitor MVH

Pachtbeleid SBB
Natuurmonumenten

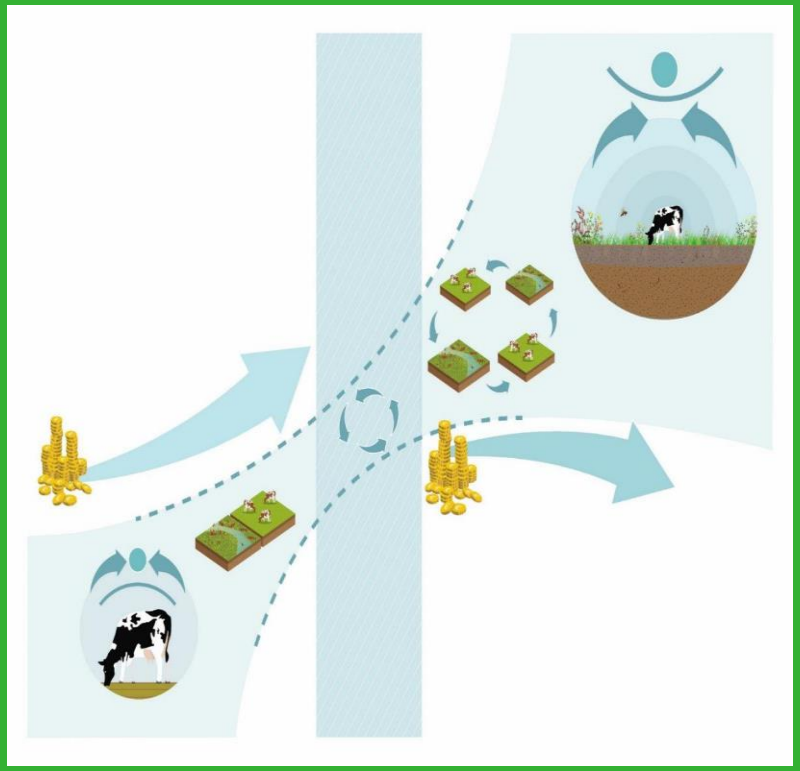
GLB: directe betalingen -> resultaat beloning
ANLb POP3

Europese landbouwbeleid na ~~2020~~ ~~2021~~ 2022

Waarom nu wel ?

- Van scheiden naar verweven
- Veel meer aandacht voor verdienmodel van de boer
- Brede beweging in maatschappij, keten, regio èn beleid

Dank voor de aandacht!

Anne.vandoorn@wur.nl
@annemvandoorn

www.wur.nl/toekomstbeelden-natuurinclusief

